



Чувено је обећање Фрање Туђмана како ће попрати каву – или, можда, кавицу – у Книну. Били бисмо у искушењу да кажемо како је то обећање и испунио, само да ствари стоје тако једноставно.

У ратовима деведесетих било је још сличних, мада и сасвим неиспуњених обећања. Недавно, у неким својим успоменама, један хрватски генерал прича како је, током хрватске офанзиве на Бања Луку, разговарао са српским генералом, иначе својим колегом из ЈНА, и рекао му, пристави каву, ево нас за три дана.

Прича се како је, за време српско-црногорске офанзиве на Дубровник, која се тада ваљда крстила као југословенска, некакву кафу, гарантовано овај облик речи са “ф” а не “в”, на Страдуну помињао и Милорад Вучелић. Ћаво би га знао, можда је у међувремену и попио. Има се, може се.

Ово кафено обећање ме је увек фасцинирало. Нико не обећава да ће тргнути, рецимо, дуплу љуту. Или, ако то некеме звучи претерано просто, виски. О шампањцу да не говоримо.

Сумњам да су се, након великих ратних победа, генерали и њихове свите задовољавали испијањем кафе. Некако ми се кафа, симбол опуштања и опуштености, и не уклапа у ред војничких симбола. Али је то оно што су обећавали, себи и другима.

По свој прилици се ради о обећању лакоће. Победа је не само сигурна већ и лака, непријатељ је безвредан те и прослава целог подухвата нема већу вредност од вредности једне кафе. Наравно, ако се победи, ствари изгледају друкчије, следе прославе, параде, одликовања. Дупла љута или шампањац, већ по укусу. Понекад и понеком, као мезе, солидан иметак.

Управо као обећање лакоће, та кафа, у одређеном тренутку, може имати пропагандни ефекат и смисао. Али између обећања и остварења, лежи много тога што ову лакоћу

чини охолом и безобзирном.

Нема у ратовима лаких победа. Неко је увек испио последњу кафу у животу пре него што ће се испити она слављеничка. Обогаљенима дуго до кафе неће бити а никада више своју кафу неће пити на исти, опуштени начин.

Још много шта сурово и страшно иде уз слављеничку кафу. Избезумљени људи по подрумима, колоне избеглица које напуштају своје домове и крећу неизвесно некуда, мучења и убијања поражених, уништени животи, разорени животи, очај и мржња у којој човек живи као у затвору из којег нема бекства.

Како смо на почетку видели, неки су обећавану кафу попили, неки не. А платили су је, увек, неки други. Сувише за једну кафу.

(Блиц)